

MARIAN JANICKI

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Porucznik Marian Janicki, lat 29, oficer służby stałej, kawaler.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

Jako internowany wywieziony z Kalwarii na Litwie 12 lipca 1940 roku do Kozielska w Rosji.

3. Nazwa obozu, więzienia, miejsca przymusowych prac:

Kozielsk, Griazowiec.

4. Opis obozu, więzienia itp. (teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena):

Budynki zaniedbane (dawny klasztor), w pokoju 2,5 na 4 metry mieszkało 10 osób, warunki higieniczne dość dobre.

5. Skład jeńców, więźniów (narodowość, kategoria przestępstw, poziom umysłowy i moralny, wzajemne stosunki etc.):

Polacy i Żydzi (obóz Kozielsk) – wywiezieni z Litwy i Łotwy, rozpiętość pod względem umysłowym duża: analfabeta (strzelec), inżynierowie, pułkownicy. Ludzie żyli grupkami, stosunki wzajemne pogorszyły się z tego względu, że wiele jednostek poszło na współpracę z Sowietami.

W Griazowcu spotykaliśmy się z jeńcami wziętymi do niewoli w 1939 roku.

6. Życie w obozie, więzieniu itp. (przebieg przeciętnego dnia, warunki pracy, normy, wynagrodzenie, wyżywienie, ubranie, życie koleżeńskie i kulturalne etc.):

Do pracy nie zmuszali, za pracę ochotniczą płacili dodatkową racją żywnościową (porcja zupy), wyżywienie jak na stosunki sowieckie dostateczne, stan wyżywienia pogorszył się w Griazowcu (300 gramów chleba dziennie), o ubranie było bardzo ciężko, życie koleżeńskie omówiłem w poprzednim punkcie. Jeżeli chodzi o życie kulturalne – nasze władze nie mogły nic zorganizować poza koncertami i chórem, bolszewicy natomiast uruchomili kino, które

miało spełniać rolę jednego z wielu czynników propagandy komunizmu, to samo można powiedzieć o książkach i gazetach.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków (sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce etc.):

Po spisaniu ze mnie danych ewidencyjnych, raz jeden zawezwali mnie na badanie, jednak do dnia dzisiejszego nie jestem w stanie zrozumieć, o co im chodziło, gdyż po 15 minutach milczącego siedzenia przed NKWD-zistą otrzymałem pytanie, w którym roku skończyłem Korpus Kadetów, po czym zwolniono mnie.

Propaganda komunistyczna ujawniała się niemal na każdym kroku. Wystarczyło, żeby na placu stało trzech internowanych, wnet zjawiał się politruk i zaczynał rozmowę na temat stosunków w Rosji, przy okazji wyrażając się ujemnie o stosunkach w Polsce. Urządzali pogadanki informacyjne (przeгляд wydarzeń), podkreślając swoje dobre stosunki z Niemcami, wyrzekając równocześnie na Anglię. Przychodzili na sale sypialne, poruszali różne tematy, propagując zawsze komunizm. O Polsce wyrażali się jak o czymś nieistniejącym. Starali się obniżyć wartość Wojska Polskiego, przytaczając kampanię 1939; prace Wandy Wasilewskiej zmierzały do tego samego celu.

Sposób przewiezienia z jednego obozu do drugiego był tak ohydny, że na to mogli sobie pozwolić tylko bolszewicy (ludzie w przepełnionych wagonach, bez możliwości załatwiania się przez dwa dni, bez wody, okna i drzwi zabite).

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność (wymienić nazwiska zmarłych):

Pomoc lekarska dzięki naszym lekarzom dobra, zaopatrzenie szpitali w lekarstwa bardzo skąpe.

Zmarli: podporucznik Dłuski, porucznik Gór., kapitan Wasilewski (powiesił się).

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Łączność z krajem i rodziną za pośrednictwem poczty, przez rok pobytu w Rosji otrzymałem jedną kartkę pocztową.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zwolniony zostałem z obozu na skutek porozumienia polsko-rosyjskiego. Do obozu do Gрязowca przyjechał pan generał Anders z panem generałem Szyszko-Bohuszem i ogłosili powstanie armii polskiej na terenie Rosji.